

PROF: Ma. MONTSERRAT QUESADA I PÉREZ   DEPARTAMENT DE PERIODISME
Dra. en CC de la Informació
UAB., 1986

TREBALLS DE RECERCA O DE SÍNTESI SIGNIFICATIUS:

1. *La entrevista: obra creativa.* Barcelona, Mitre, 1984.
2. *La investigación periodística. El caso español.* Barcelona, Ariel, 1987.
3. "Medios de comunicación y mujer". Ponència presentada en el I *Encuentro "Entre Mujeres"*. Diputación de Valladolid. Ayuntamiento de Medina de Rioseco. Abril 1987.

OBJECTIU DE L'ASSIGNATURA:

Oferir als alumnes una visió de conjunt del que és el periodisme d'investigació i les possibilitats de practicar-lo en el nostre país. Iniciar-los en les tècniques habituals de la investigació periodística.

TEMARI:

- 1.- Concepte i gènesi del periodisme d'investigació. Estats Units: dels "muckrakers" fins al Watergate. Els investigadors més destacats. La constitució nord-americana i la legislació favorable a la premsa. Pràctica de la modalitat en altres països europeus.
- 2.- El periodisme d'investigació a Espanya: naixement i situació actual. Pràctica de la modalitat en els diferents mitjans de comunicació: funcionament intern dels equips de treball. El periodista independent: a favor i en contra del "free lance". El cost d'un equip d'investigació: qui hi surt guanyant?. Reivindicacions dels equips de treball.
- 3.- La investigació periodística sense mites. Diferències amb el periodisme d'actualitat en la producció d'informació. L'especialització periodística, necessària per investigar?. Dificultats per investigar a Espanya: econòmiques, polítiques i legislatives. Estudi d'alguns exemples concrets.
- 4.- Àmbits temàtics propicis al periodisme d'investigació. Metodologia general. Inici d'un treball d'investigació. La cobertura informativa d'un fet. Raons per investigar. Formulació d'hipòtesis. Delimitació d'objectius. Tècniques bàsiques d'investigació. Estudi de viabilitat. Disseny del pla de treball. Metodologies específiques.

5.- RL
in
in
An
im
co

6.- Le
L'
e
d
co
pr

7.-
fo
pe
fo
Pe
pe

8.- Le
in
in
do
pú

9.- La
re
pu
di
to

10. Ef
ma
El
Po
co
lo

BIBLIO

ANDERS
Bloomi
BEHREM
Invest
BERNST
presid
BOLCH,
New Yo
COPPLE
Hall,
EL P
franqu

- 5.- El coneixement directe del lloc dels fets. Seguiment de les informacions contradictòries. Control dels buits informatius: investigacions de recuperació. Recerca de dades amagades. Antecedents històrics. La investigació documental i la importància dels arxius. L'objectivitat de la informació, el context i la interpretació de les dades.
- 6.- Les fonts d'informació. El secret professional com a garantia. L'entrevista com a eina principal de treball. La diferència entre preguntar i investigar. Tècniques de l'entrevista d'investigació. El qüestionari. L'enregistrament de dades i la conversa informal. El periodista investigador i el detectiu privat: serveis i tasques diferents.
- 7.- Selecció de l'entrevistat i familiaritat amb les fonts. Les fonts confidencials: l'agenda del periodista. Les fonts perifèriques. Les fonts independents. La contrastació de les fonts d'informació. La verificació dels fets abans de publicar. Periodisme d'investigació i informacions en exclusiva. Els periodistes investigadors i els enviats especials.
- 8.- Les filtracions i els comunicats anònims. El preu de la informació. El periodista i el confident. El periodista com a intermediari de les diferents fonts d'informació. L'accés als documents oficials, regulat per la llei. Utilització dels arxius públics i privats. Els arxius i els registres.
- 9.- La publicació de la investigació. Part gràfica i llenguatge de redacció: la funció del "background". Articles seriatos, publicació completa i format de llibre. El medi idoni: premsa diària, setmanal, ràdio i televisió. L'obligació de publicar-ho tot.
10. Efectes de la publicació. L'amenaça real de les querelles. El marc jurídic: algunes lleis que limiten la tasca professional. Els objectius inicials i les conseqüències de la publicació. Poca incidència en l'opinió pública i en les autoritats competents. El futur del periodisme d'investigació i la premsa local.

BIBLIOGRAFIA RECOMANADA:

- ANDERSON, David; BENJAMINSON, Peter: *Investigative Reporting*. Bloomington & London, Indiana University Press, 1976.
- BEHRENS, John C.: *The Typewriter Guerrillas: Closeups of 20 Top Investigative Reporters*. Chicago, Nelson Hall.
- BERNSTEIN, Carl; WOODWARD, Robert: *Todos los hombres del presidente. El escándalo Watergate*. Barcelona, Argos-Vergara, 1977.
- BOLCH, Judith; MILLER, Kay: *Investigative and In-Depth Reporting*. New York, Communication Arts Book, 1978.
- COPPLE, Neale: *Depth Reporting*. Englewood Cliffs, N.J., Prentice Hall, 1964.
- EL PAÍS: *Golpe Mortal. Asesinato de Carrero y agonía del franquismo*. Madrid, Promotora de Informaciones, 1983.

- KOBRE, Sidney: *Reporting News In Depth*. Washington D.C., University Press of America, 1981.
- LEVY, Elizabeth: *By-lines: profiles in investigative journalism*. New York, Four Winds Press, 1975.
- MOLLENHOFF, Clark R.: *Investigative Reporting. From Courthouse to White House*. Nova York i Londres, Macmillan, 1981.
- PAWLICK, Thomas: *Investigative Reporting*. New York, Richard Rosen Press, 1982.
- QUESADA, Montserrat: *La investigación periodística. El caso español*. Barcelona, Ariel, 1987.
- SECANELLA, Petra M.: *Periodismo de Investigación*. Madrid, Ténos, 1986.
- THE WASHINGTON POST: *De la prensa, por la prensa, para la prensa (y algo más)*. México, Gernika, 1978.
- WALLRAFF, Günter: *Cap de Turc*. Barcelona, Círculo de Lectores, 1987.
- WARD, Bill G.: *The Student Journalist and Depth Reporting*. New York, Richards Rosen Press, Inc., 1972.
- WICKER, Tom: *Sobre la prensa: Vida de un periodista estrella y sus reflexiones sobre el periodismo*. México, Gernika, 1981.
- WILLIAMS, Paul N.: *Investigative Reporting and Editing*. Englewood Cliffs, N.J., Prentice Hall, 1978.

DINÀMICA I AVALUACIÓ DEL CURS:

Aquesta assignatura pretén oferir als alumnes una visió de conjunt del que és el periodisme d'investigació i les possibilitats de practicar-lo en el nostre país. Això implica una doble dinàmica de curs. D'una banda es faran classes teòriques en les quals es desenvoluparà el programa del curs, simultanejant amb el repàs esporàdic dels articles d'investigació que vagin publicant els diferents mitjans de comunicació. D'altra, els alumnes hauran de realitzar un seguit d'estudis, de caràcter pràctic, necessaris per familiaritzar-se amb el contingut de l'assignatura.

Durant el primer trimestre endegarem la reflexió teòrica entorn del periodisme d'investigació, amb visualització de pel·lícules i reportatges en vídeo que ajudin a estimular i amenitzar el debat teòric. També es preveu la participació en aquests debats de periodistes investigadors en actiu que puguin oferir la seva experiència professional.

En el segon trimestre els alumnes es dedicaran intensivament a l'elaboració d'un treball complet d'investigació, en el qual hauran d'aplicar la base metodològica que simultàniament s'explicarà a classe.

Durant la darrera part del curs els alumnes presentaran i defensaran públicament els treballs d'investigació fets al llarg del curs.

Donat el sistema d'avaluació que tot seguit s'explica, l'assistència a classe de manera continuada és un requisit previ per aprovar l'assignatura.

Per aprovar aquesta assignatura pel sistema d'avaluació continuada, l'alumne haurà de realitzar i aprovar tant el treball complet d'investigació com les petites pràctiques que es dictaran al llarg del curs. No hi haurà exàmens en el sentit clàssic del terme. Els alumnes que desitgin assegurar una nota millor al final de curs podran participar en la confecció i perfeccionament de l'agenda de fonts que ha estat elaborada per alumnes de cursos anteriors. La mitjana de les qualificacions del treball de curs i de les pràctiques serà matisada amb la participació en aquesta agenda. L'altra alternativa d'avaluació contempla els exàmens oficials de juny i setembre, pels quals es tindrà en compte el treball desenvolupat durant el curs.